

Fóðurstuðull og framkvæmd fóðrunnar á áframeldisþorski

Valdimar Ingi Gunnarsson,
Hafrannsóknastofnunin

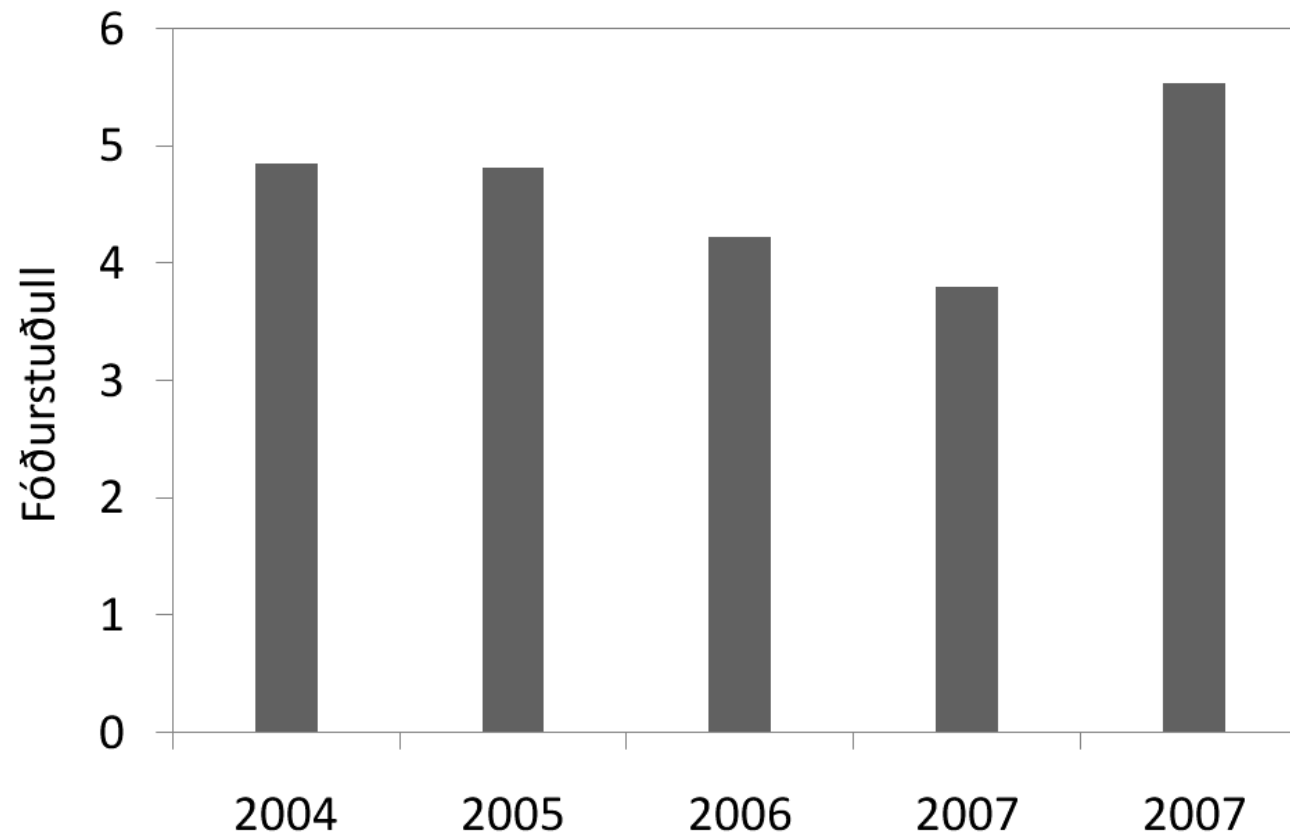
Þorskeldiskvótafundur 16.-17. nóvember 2009 í Reykjavík

Efnisyfirlit

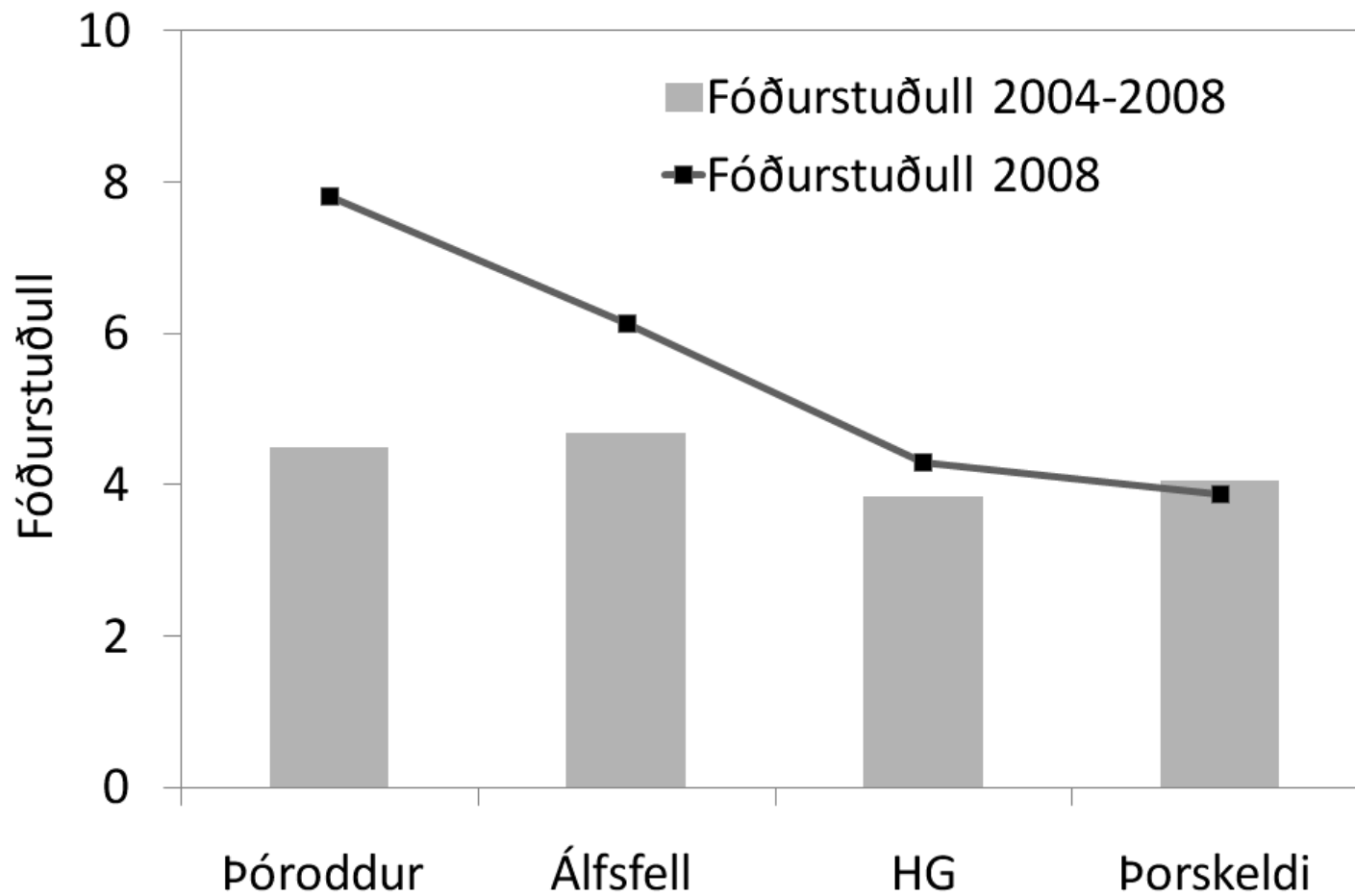
- Hækkandi fóðurstuðull
- Áhrifaþættir á fóðurstuðul
  - Fóðrið
  - Ástand fisks og umhverfiþættir
  - Undirbúningur fóðrunar
  - Tíðni fóðranna
  - Fóðurmagn
  - Framkvæmd fóðrunnar
  - Eldisferill/sláturtími
- Eftirlit með fóðrun

Hækkandi fóðurstuðull

Hækkandi fóðurstuðull

Fóðrið

- Þorskur bætir ranga efnasamsetningu í fóðri upp með meira áti sem leiðir til hærri fóðurstuðuls.
- Feitt fóður eykur vöxt og byggir upp stóra lifur fyrst í stað. Eftir að lifrin hefur náð hámarksstærð losar fiskurinn sig við fituna í formi saurs.
- Talið er að hlutfall fitu og próteina þurfi að vera 2/5 og ef fóðrið er of magurt notar fiskurinn prótein sem orkugjaf og fóðurstuðullinn hækkar.

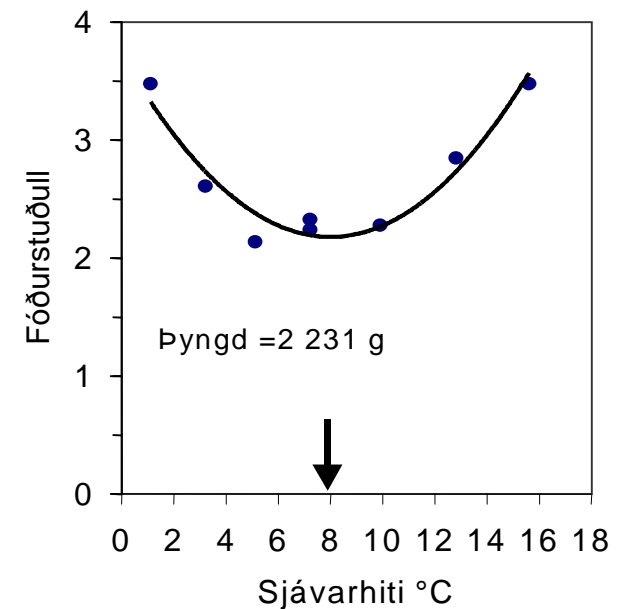
Áhrif holdafars fisks og umhverfispáttá

- **Holdafar fisks**

- Fyrstu 6 vikurnar í eldi var fóðurnýting 15-30% betri hjá mögnum þorski (holdastuðull < 0,8) í samanburði við feitari fisk (holdastuðull > 0,9).
- Eftir því sem fiskurinn var hafður lengur í eldi minnkaði munurinn. Ávinningurinn er því hverfandi nema þegar fiskurinn er hafður stuttan tíma í eldi.

- **Umhverfispættir**

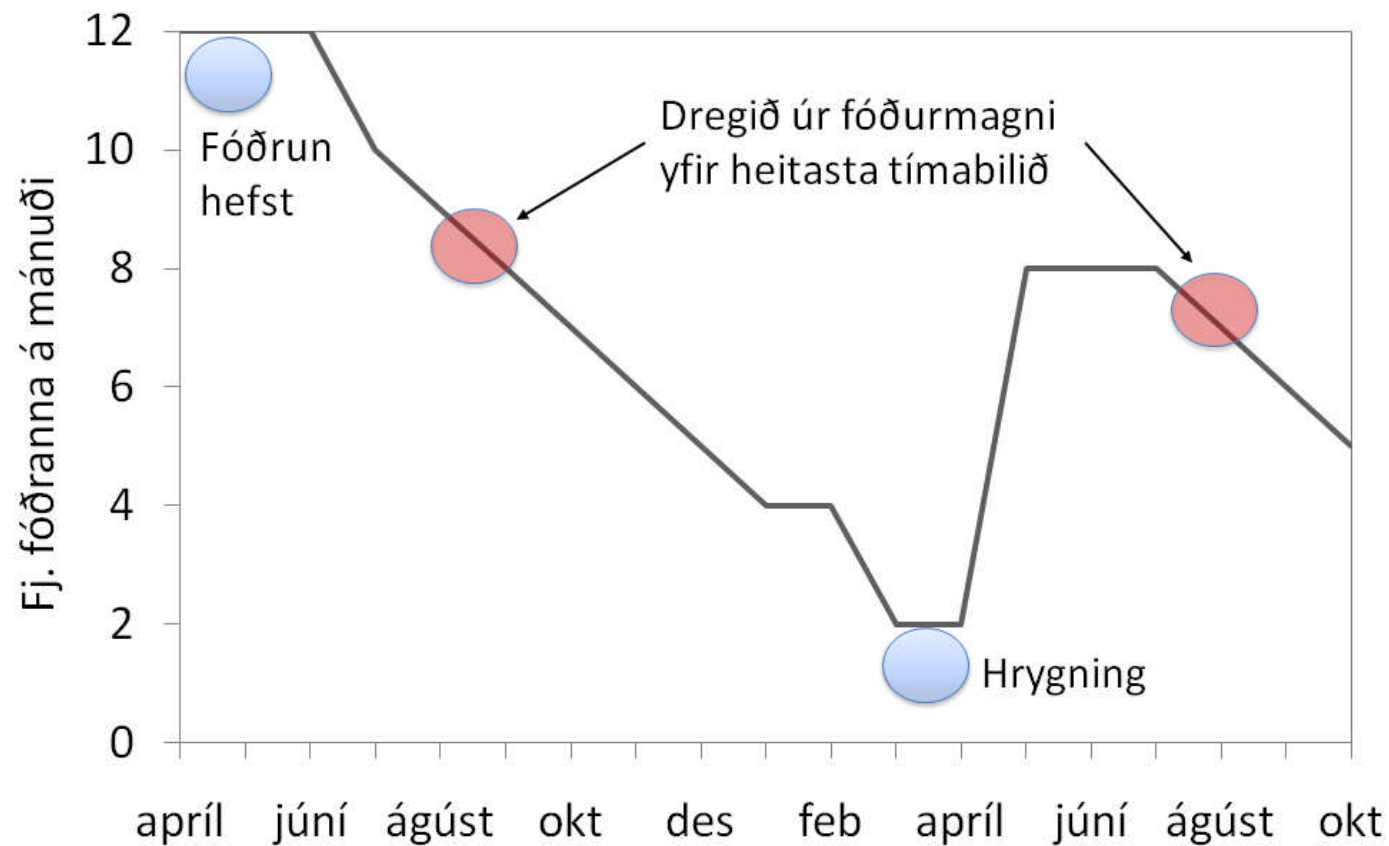
- Kjörhitastig fóðurnýtingar er um 8°C hjá 2 kg þorski
- Vænta má hagastæðsta fóðurstuðuls á vorin og haustin (?)

Undirbúningur fóðrunar

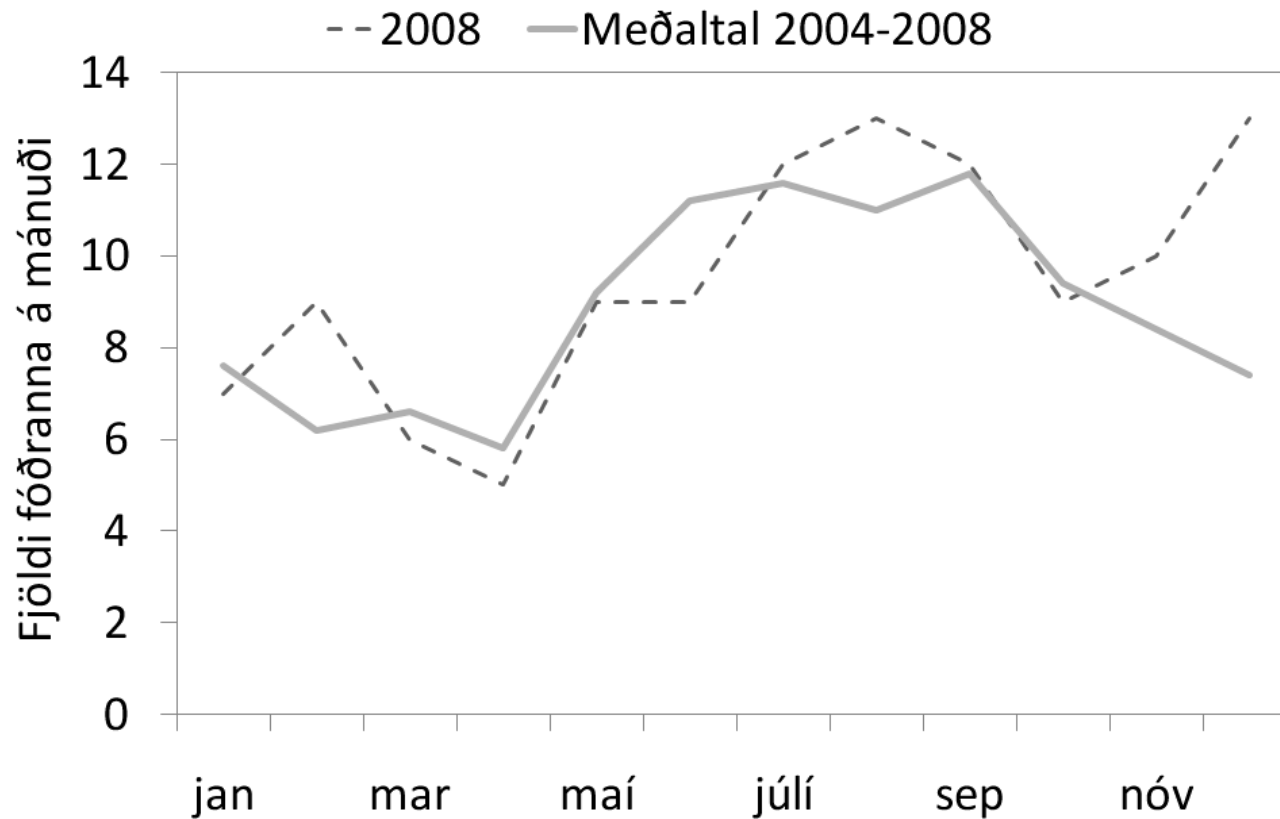
- Val á fóðri
  - Er fóðurstuðull mismunandi eftir fisktegundum (efnainnihald, vilji til að éta...)
  - Er meiri líkur á yfirfóðrun þegar notað er smár fiskur í samanburði við stærri fisk (s.s. síld)
  - Hvaða áhrif hefur stærð þanna sem settar eru í kvína?
    - Er meiri hættu á að yfirfóðrun eigi sér stað þegar notað eru stórar pönnur?
- Fóður tekið úr frysti
  - Til að fiskurinn éti fyrr upp fóðrið og minnka yfirlegu starfsmann er betra að láta fóðrið slakna fyrir fóðurgjöf.

Tíðni fóðrunar

Mælt er með að byrja að fóðra nýfangaðan fisk u.þ.b. þrisvar í viku og síðan fækka fóðrunum smá saman og fóðrar aðra hverja viku yfir hrygningartímenn.

Tíðni fóðrana – Má fækka fóðrunum?

Gögn frá HG

Fóðurmagn

- **Reiknað fóðurmagn**
  - Ef gengið er út frá 0,5% dagvexti og fóðurstuðli 3 þarf að fóðra 1,5% af þyngd fisksins eða 4,5% þegar fóðrað er þriðja hvern dag.
- **Fóðurmagn og eldisferill**
  - Fyrst eftir að þorskur er tekinn í eldi er át hans mest á meðan á uppbótarvexti stendur (?)
  - Það dregur verulega úr fóðurtöku við kynþroska
- **Át getur verið breytilegt á milli daga**
  - Hafa skal í huga að margir aðrir þættir geta haft áhrif á át s.s. streita, veðurfar o.fl.
- **Hámörkun fóðurnýtingar**
  - Þegar búið er að vengja nýfangaðan fisk á fóðrið er mælt með að fóðra fiskinn 75-80% af fullri fóðurtöku þegar notað er fóður með rétta næringarefnasamsetningu til að hámarka fóðurnýtinguna – **Ekki allir sammála**

Framkvæmd fóðrunar

- **Fóðra í skömmtum**

- Lagt er til að gefa 50-75% af áætlaðri fóðurtöku í allar kvíarnar fyrst í stað og bæta síðan við eftir þörfum
- Til að minnka yfirlegu starfsmann yfir fiskinum í kvíunum er betra að láta fóðrið slakna fyrir fóðurgjöf og dreifa hálfrosnum pönnum í eldiskvína.

- **Fóður sett í kví**

- Fóðurkví
- Laust í eldiskví
- Sturtað úr kari

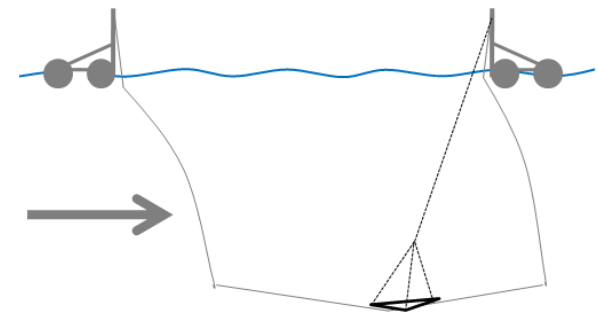
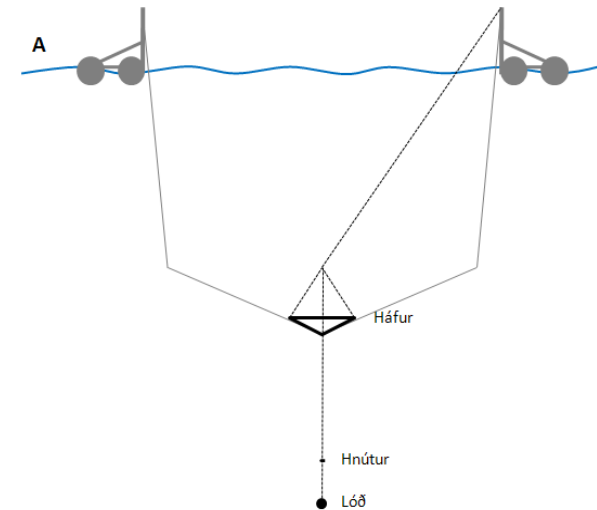
Framkvæmd fóðrunar

Hugsanlegir kostir og ókostir þess að nota fóðurkví eða setja frosið fóður beint í eldiskví.

	Fóðurkví	Beint í kví
Auðveldara að fylgjast með yfirfóðrun		x
Minni hætta á að frosið fóður reki út úr kví	x	
Minni stærðardreifing á fiski		x
Betri dreifing á fóðri og minna um aumingja		x
Minni hætta á að fuglar éti fóður í kví	x	

Eftirlit með fóðrun

- **Leita fóðurleyfa í dauðfiskaháf**
  - Yfirfóðrun metinn eftir því hve mikið fóður finnst í dauðfiskháfi
  - Virkni þessarar aðferðar ?
    - Áhrif strauma; fóður fer út í hliðarnet eða niður í keiluna fyrir ofan háfinn.
    - Hluti af fóðrinu fari síðan út um möskva,
    - Fiskur eða fuglar utan kvíar éti fóðurleifar sem liggur utan í netinu eða að það náði að rotna og leki út um möskvanna.

Eftirlit með fóðrun

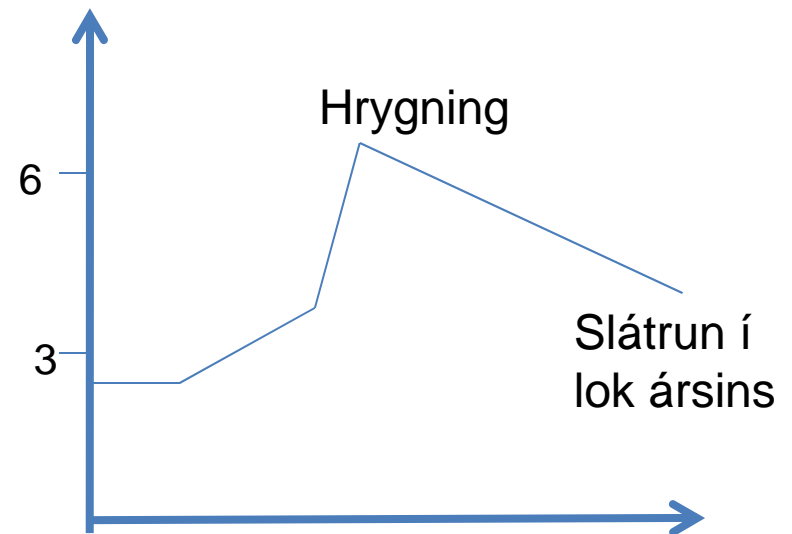
- **Nota neðansjávarmyndavél**
  - Algeng aðferð til að fylgjast með fóðrun í laxeldi
- **Fóðrun yfir hrygningartímann**
  - Setja fóðrið í netpoka til að fylgjast með fóðurtöku og koma í veg fyrir yfirfóðrun

Eldisferill/sláturtími

- Lægstur er fóðurstuðullinn fyrst eftir að fiskurinn er tekinn í eldi og hækkar eftir því sem hann er lengur í eldi.
- Væntanlega hægt að hafa fóðurstuðull undir 3 þegar fiskurinn er fóðraður í 3-6 mánuði
- Ef ala á fiskinn fram á annað ár þarf að hafa hann í eldi fram á lok ársins til að geta komið fóðurstuðli niður í 4

Fóðurstuðull

Átaksverkefni 2010

- **Hár fóðurstuðull** hefur haft mjög neikvæð áhrif á afkomu sumra þorskeldisfyrirtækja
- **Markmiðið** verður að lækka fóðurstuðul niður í 3,0 hjá fiski á fyrsta ári í eldi og 4 hjá fiski á öðru ári í eldi
- **Framkvæmd:**
  - Fylgst með verklagi við fóðrun og rætt við eldismenn
  - Gerð heimildaleit um fóður og fóðrun þorsks og annarra tegunda
  - Jafnframt verður unnið betur úr eldri gögnum
- **Afrakstur:**
  - Ein skýrslan í viðbóta m.a. með stuttum leiðbeiningum um val á fóðri og hvernig best er að standa að fóðruninni.